

مجله پژوهش‌های تربیتی و روانشناسی
دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان
سال دوم، شماره ۲، شماره پاپی ۶، پاییز و زمستان ۱۳۸۵
ص ۷۲-۶۱

بررسی رابطه بین انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه شهر اصفهان با ویژگیهای آموزشگاهی آنان

فاطمه بهرامی، استادیار گروه مشاوره دانشگاه اصفهان
شیوا رضوان، دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه اصفهان
dr.f-bahrami@edu.ui.ac.ir

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه بین ویژگیهای آموزشگاهی با میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه شهر اصفهان بوده است. متغیرهایی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته اند، عبارتند از: عوامل آموزشگاهی شامل: ۱- استادهای دیبران؛ ۲- ساختار کلاس درس؛ ۳- سیستم تبیه و تشویق آموزشگاه؛ ۴- روابط عاطفی درون مدرسه؛ ۵- روش تدریس؛ ۶- آراستگی دیبر؛ ۷- نظام ارزشی مدرسه. جامعه پژوهش کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه شهر اصفهان در سال تحصیلی ۸۲-۸۳ بودند. نمونه گیری به صورت تصادفی طبقه‌ای صورت گرفت و ۳۵۰ دانش آموز دختر و پسر انتخاب شدند. ابزار این پژوهش دو پرسشنامه بوده است: ۱- پرسشنامه انگیزش پیشرفت تحصیلی؛ ۲- پرسشنامه عوامل آموزشگاهی که به صورت محقق ساخته بوده، روایی آنها با استفاده از نظرات استادی و پایایی پرسشنامه‌ها با روش بازآزمایی بررسی و سپس مورد استفاده قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استباطی شامل رگرسیون ساده، رگرسیون چندگانه، تحلیل عاملی و ضریب تکیکی تحلیل شد و این نتایج به دست آمد: بین متغیر استادهای دیبران و انگیزش پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار نبود، اما بین متغیر ساختار کلاس درس، روش تدریس، متغیر آراستگی دیبر، سیستم تبیه و تشویق، نظام ارزشی مدرسه و روابط عاطفی درون مدرسه با انگیزش پیشرفت رابطه معنا دار بود. نتیجه حاصل از رگرسیون چندگانه آن بود که بیشترین تأثیر بر میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی را به ترتیب شیوه‌های روابط عاطفی درون مدرسه، نظام ارزشی مدرسه و ساختار کلاس درس داشتند.

واژه‌های کلیدی: انگیزش پیشرفت تحصیلی، عوامل آموزشگاهی (روابط عاطفی درون مدرسه، نظام ارزشی مدرسه، استادهای دیبران، ساختار کلاس، سیستم تبیه و تشویق مدرسه، روش تدریس، آراستگی دیبر)

مقدمه

نیاز به پیشرفت یکی از نخستین انگیزه‌هایی است که به تفصیل مورد مطالعه قرار گرفته است (مک کلن^۱، اتكینسون^۲، کلارک^۳، لاول^۴، ۱۹۵۳). پژوهش درباره این انگیزه امروزه نیز ادامه دارد (اسپنس^۵، ۱۹۸۳). افرادی که نیاز به پیشرفت در آنها نیرومند است، می‌خواهند کامل شوند و عملکرد خود را بهبود بخشنند. آنان وظیفه شناسند و ترجیح می‌دهند کارهایی را انجام بدهند که چالش برانگیز باشد و به کاری دست بزنند که ارزیابی پیشرفت آنان به نحوی، خواه با مقایسه آن با پیشرفت سایر مردم یا بر حسب ملاک‌های دیگر امکان پذیر باشد. به بیان رسمی‌تر، پیشرفت رفتاری مبتنی بر وظیفه است که اجازه می‌دهد عملکرد فرد طبق ملاک‌های وضع شده درونی یا بیرونی مورد ارزیابی قرار گیرد که در برگیرنده فرد در مقایسه با دیگران است یا به نحو دیگری در برگیرنده نوعی ملاک‌های عالی است (اسمیت^۶، ۱۹۶۹، اسپنس و هلم رایش^۷، ۱۹۸۳). انگیزش پیشرفت را در بسیاری از حوزه‌های فعالیت مثل شغل، مدرسه، هنرهای خانگی یا مسابقات ورزشی و قهرمانی می‌توان مشاهده کرد. سازه انگیزش پیشرفت تحصیلی در مدرسه به رفتارهایی که به یادگیری و پیشرفت منجر می‌شود، اطلاق گردد. یکی از بهترین پژوهش‌های موری که انگیزش را به محیط تربیتی ارتباط داده است، توسط پینتریچ^۸ و دوگروت^۹ (۱۹۹۰) انجام شده است. آنها نتیجه گرفتند که این ارتباط از سه طریق میسر است:

- ۱- دلایل اهدافی که دانش آموز برای انجام تکالیف دارد؛
- ۲- باور فرد در مورد تواناییهای خودش برای انجام تکالیف که به انتظار از فرد مربوط می‌شود؛
- ۳- واکنشهای عاطفی دانش آموزان نسبت به تکلیف مثل اضطراب، خشم، غرور، شرم و احساس گناه (به نقل از شاهسونی، ۱۳۷۹).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

-
- 1. Maclelland
 - 2. Atkinson
 - 3. Clark
 - 4. Lowell
 - 5. Spence
 - 6. Smith
 - 7. Helmreich
 - 8. Pintrich
 - 9. Degroot

باتل^۱ (۱۹۶۴ و ۱۹۶۵) معتقد است که انگیزش پیشرفت تحصیلی عبارت است از گرایش همه جانب به ارزیابی عملکرد خود با توجه به عالی ترین معیارها، تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از لذتی که با موفقیت در عملکرد همراه است.

دانش آموزان از سطوح متفاوتی از انگیزه پیشرفت تحصیلی برخوردارند، به همین علت، در زندگی خود به شیوه های کاملاً متفاوتی رفتار می کنند. به عنوان نمونه، اشخاصی که از نظر نیاز به پیشرفت در سطح بالایی قرار دارند، نسبت به افرادی که نیاز به پیشرفت ضعیف تری دارند، بیشتر متمایل به تحصیلات دانشگاهی، کسب نمره ای بالاتر و فعالیتهای فوق برنامه هستند (اتکینسون، ۱۹۸۰).

انگیزش پیشرفت تحصیلی در مدرسه به رفتارهای اطلاق می گردد که منجر به یادگیری و پیشرفت می شود. انگیزش پیشرفت با عوامل بسیاری در ارتباط است که می توان دو مقوله ویژگیهای آموزشگاهی و اجتماعی را از مهمترین آنها دانست.

عوامل آموزشگاهی متفاوتی می تواند در ایجاد انگیزش تحصیلی مؤثر باشد مثل استنادهای دبیران، کلاس درس، سیستم تنبیه و تشویق در مدرسه، روابط عاطفی درون مدرسه، روش تدریس، و آراستگی دبیر.

واکنش دبیران هنگام ناکامی یک دانش آموز بر میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی آنان مؤثر است. برخی از دبیران عصبانی می شوند و بعضی همدردی نشان می دهند. تحقیق گرانلاند^۲ (۱۹۸۶) نشان می دهد علت این که معلمی نسبت به شکست دانش آموزش عصبانیت نشان می دهد، این است که او معتقد است دانش آموز برای موفقیت تلاش کافی نکرده است و عملکرد ضعیف او را به کم هوشی او نسبت نمی دهد. به دنبال چنین استنادی، هیجان و خشم پدید می آید. اما اگر معلمی همدردی نشان دهد، استنادی که در پشت این هیجان وجود دارد، باور به عدم توانایی فraigirnده است و دانش آموزان به دنبال این خشم یا همدردی استنادهای معلمان خود را می پذیرند. آنها باور می کنند که هوششان کافی نبوده یا توانایی آنها برای موفقیت بسیار ضعیف است؛ در نتیجه انتظار خواهند داشت که عملکردنشان همین اندازه باشد (واینر، ۱۹۸۶).

۱. Battle

۲. Gronlund

۳. Winner

مدرسه جامعه کوچکی است که فضای اجتماعی معینی را به وجود می‌آورد و دارای اثرات انگیزشی است. در واقع، نگرش‌هایی که مدارس به صورت پنهان و نه به صورت رسمی به دانش‌آموزان منتقل می‌کنند، در میزان انگیزش تحصیلی آنها مؤثر است.

شواهدی وجود دارد که الگوهای انگیزش بسیاری از دانش‌آموزان وابسته به ارزش و بهای است که اولیای مدرسه برای پیشرفت تحصیلی آنها قابل هستند، زیرا ارزش‌ها با نظام انگیزشی رابطه نزدیکی دارند (سوپر^۱، ۱۹۷۳) و این رابطه در پژوهش‌ها با ضریب همبستگی بالایی نشان داده شده است (پوفام^۲، ۱۹۹۵).

یکی از عوامل مؤثر بر انگیزش پیشرفت تحصیلی روابط عاطفی درون مدرسه است. به نظر اسپالدینگ^۳ (۱۹۹۶) اولین هدف معلم باید برقرار کردن رابطه مطلوب و دوستانه با دانش‌آموزان باشد. هر معلمی در برقراری ارتباط روش خاصی دارد که ناشی از شخصیت معلم، شخصیت دانش‌آموز و موقعیت است. رضایی (۱۳۷۲) طی پژوهشی نشان داد که بین رابطه عاطفی معلم و دانش‌آموز با پیشرفت تحصیلی فرآگیران ارتباط وجود دارد.

روش تدریس معلم نیز می‌تواند یک عامل انگیزش باشد؛ روشی که بیشتر بتواند دانش‌آموز را در گیر مسائل عاطفی بکند، می‌تواند انگیزش بیشتری برای یادگیری ایجاد کند.

نوع ساختار کلاس نیز می‌تواند در افزایش انگیزش دانش‌آموزان به کار و تلاش بیشتر مؤثر باشد. در یک کلاس با ساختار رقابتی، دانش‌آموزانی که توانایی بالا دارند، احساس غرور خواهد کرد. اما در مورد دانش‌آموزانی که توانایی آنها کم است، میزان انگیزش کاهش می‌یابد. در کلاس با ساختار غیر رقابتی، اثرات شکست، حتی شکست‌هایی که پس از تلاش بسیار اتفاق می‌افتد، آنچنان ویرانگر نیست، زیرا در این گونه کلاسها، یادگیری انفرادی را مورد تأکید قرار می‌دهند. به این ترتیب خود بهبودی از خود کوشی پدید می‌آید (گیج^۴ و برلینر^۵، ۱۳۷۳). کاوینگتون^۶ (۱۹۸۴) معتقد است که در ساختار رقابتی کلاس دانش‌آموزان دارای توانایی بالا،

^۱. Super
^۲. Popham
^۳. Spaulding
^۴. Gage
^۵. Berliner
^۶. Cavington

احساس غرور و دانش آموزان دارای توانایی کم، احساس شرم خواهند کرد و شکست های آنها به احساس عدم توانایی آنها نسبت داده می شود. ایمز^۱ و ایمز^۲ (۱۹۸۴) بیان می دارند که در این کلاسها کلاسها بیشترین دانش آموزان بازنده هستند تا برند.

سیستم تشویق و تنبیه در آموزشگاه نیز عاملی است که می تواند انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تحت تأثیر قرار دهد.

پژوهش های موجود در ایران نشان می دهند که استفاده از روش های تشویقی نتایج رضایت بخشی به دست می دهد و از تشویق به عنوان عاملی که در ایجاد انگیزه و کارایی دانش آموزان مؤثر است، یاد شده است (دانش پژوه، ۱۳۷۴).

روابط عاطفی درون مدرسه نیز می تواند با انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه داشته باشد (شاھسونی، ۱۳۷۹). به نظر می رسد که هر چه با دانش آموزان دیرستانی محترمانه و صمیمانه تر برخورد شود، میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی آنها افزایش می یابد.

روش تدریس و آراستگی نیز می تواند به صورت دو متغیر جداگانه بر روی انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان اثر بگذارد.

با توجه به اهمیت عوامل آموزشگاهی در افزایش میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی، این پژوهش در صدد است که به بررسی رابطه بین ویژگی های آموزشگاهی با انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بپردازد که این عوامل شامل اسناد های دیران، ساختار کلاس درس، سیستم تنبیه و تشویق در مدرسه، روابط عاطفی درون مدرسه، روش تدریس و آراستگی دیران است.

روش

در این پژوهش از روش همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش آموزان دختر و پسر دیرستانها و هنرستانهای شهر اصفهان در سال ۸۲-۸۳ بودند. تعداد ۳۵۰ نفر با روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی و از هر رشته ۳۵ دختر و ۳۵ پسر انتخاب شدند.

ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از:

۱- انگیزه پیشرفت تحصیلی^۳: این پرسشنامه دارای ۴۹ گزینه بود و براساس مقیاس لیکرت

۱. Ames

۲. academic achievement motivation

تنظيم شده، ۱۱ عامل انگیزش پیشرفت تحصیلی (هدفمداری، رقابت جویی، گرایش به کار و تکلیف، گرایش به پیشرفت، وابستگی اجتماعی، همیاری اجتماعی، شهرت طلبی، پادشاهی مالی، قدرت طلبی، عزت نفس و اتكاء به نفس) را می‌سنجد. پایایی پرسشنامه با استفاده از روش بازآزمایی مورد بررسی قرار گرفته و میزان ۰/۸۰ برآورد شد (شاھسونی، ۱۳۷۹).

۲- پرسشنامه محقق ساخته روابط عاطفی درون مدرسه که با طرح ۱۵ سؤال در مقیاس لیکرت چگونگی و میزان رابطه بین دانش آموزان با دییران و با مدیر و همچنین چگونگی رابطه معلمان با مدیر را می‌سنجد. میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از روش بازآزمایی ۰/۶۸ به دست آمده است.

۳- پرسشنامه محقق ساخته روش تدریس که شامل هشت سؤال در مقیاس لیکرت است و مواردی مانند میزان در گیری دانش آموزان در امر تدریس و میزان توجه به خلاقیت و نوآوری را اندازه گیری می‌کند. پایایی پرسشنامه با استفاده از روش بازآزمایی ۰/۷۰ برآورد شده است.

۴- پرسشنامه محقق ساخته سیستم تنبیه و تشویق که شامل شش سوال در طیف لیکرت است و پایایی آن با استفاده از روش بازآزمایی ۰/۷۳ به دست آمده است.

۵- پرسشنامه محقق ساخته نظام ارزشی مدرسه که میزان ارزش‌های مدرسه را با هشت سوال در مقیاس لیکرت اندازه گیری می‌کند. پایایی پرسشنامه از طریق بازآزمایی ۰/۷۰ به دست آمده است.

۶- پرسشنامه محقق ساخته آراستگی دبیر که با طرح شش سؤال براساس طیف لیکرت وضعیت ظاهری دبیران را می‌سنجد. پایایی پرسشنامه از طریق بازآزمایی ۰/۷۰ برآورد شده است.

۷- پرسشنامه محقق ساخته ساختار کلاس شامل ۱۰ سؤال در طیف لیکرت است که پایایی پرسشنامه از طریق بازآزمایی ۰/۶۵ به دست آمده است.

۸- پرسشنامه محقق ساخته اسنادهای دبیران شامل ۸ سؤال در طیف لیکرت است. پایایی آن با استفاده از روش بازآزمایی ۰/۷۲ به دست آمده است.

روایی کلیه پرسشنامه‌ها از طریق متخصصان روانشناسی و علوم تربیتی مورد تأیید قرار گرفت. اطلاعات به دست آمده از طریق پرسشنامه‌های ذکر شده در دو سطح توصیفی (میانگین، انحراف معیار و دامنه) و استباطی (رگرسیون ساده، رگرسیون چندگانه، تحلیل عاملی، ضریب تفکیکی) مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

نتایج

در جداول ۱، ۲ و ۳، نتایج این پژوهش آمده است

جدول ۱: رگرسیون چندگانه متغیرهای پیش‌بین

منبع	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۱۴۲۹۰/۴۰	۲۸۵۸/۰۹	*۱۲/۴۳	۰/۰۰۰
	۶۰۲۸۹/۳۴	۲۲۹/۸۹		

همان گونه که داده های جدول ۱ نشان می‌دهد رگرسیون متغیرهای باقی‌مانده در معادله $P = ۰/۰۰۰$ و $F = ۱۲/۴۳$ معنادار است.

جدول ۲: تحلیل رگرسیون ساده ارتباط نظام ارزشی جامعه و انگیزش پیشرفت تحصیلی

عوامل	R	R ²	F	Sig F	B	Beta	t	سطح معناداری
اسنادهای دیران	۰/۰۶	۰/۰۰۳۱	۰/۹۱	۰/۳۴	-۰/۲۹	۰/۰۰۷	-۰/۹۰	۰/۳۴۱
ساختار کلاس درس	۰/۱۰۷	۰/۰۱۱	۸/۵۷*	۰/۰۴۷	-۰/۳۰۸	-۰/۱۰۸	-۱/۸۳	۰/۰۶۷
سیستم تشویق و تنبیه	۰/۱۵۴	۰/۰۲۳	۷/۰۷*	۰/۰۰۸	۰/۵۴۸	۰/۱۵۴	۲/۶۵	۰/۰۸۳
روابط عاطفی درون مدرسه	۰/۲۹۲	۰/۰۸۵	۲۶/۸۰*	۰/۰۰۰	۰/۵۱۶	۰/۲۹۲	۵/۱۸	۰/۰۰۰
روش تدریس	۰/۲۶۳	۰/۰۶۹	۲۱/۴۱*	۰/۰۰۰	۰/۷۹۴	۰/۲۶۳	۴/۶۲	۰/۰۰۰
آراستگی دیر	۰/۱۶۲	۰/۰۲۶	۷/۷۷*	۰/۰۰۵	۰/۵۲۲	۰/۱۶۲	۲/۷	۰/۰۰۵۷
نظام ارزشی مدرسه	۰/۳۰۹	۰/۰۹۵	۳۰/۰۵*	۰/۰۰۰	۱/۰۳	۰/۳۰۹	۰/۵	۰/۰۰۰

تحلیل رگرسیون ساده در جدول (۲) نشان می‌دهد که بین سیستم تشویق و تنیه ($P=0.008$) و ($F=7.07$ ، روابط عاطفی درون مدرسه ($F=26.85$ و $P=0.000$)، روش تدریس معلم ($P=0.000$ و $F=21.41$ ، آراستگی دیگر ($F=7.77$ و $P=0.005$) و نظام ارزشی مدرسه ($P=0.000$ و $F=30.5$) و ساختار کلاس درس ($F=8.57$ و $P=0.008$) با انگیزش پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد، اما بین استنادهای دیگران به تنها یک رابطه معناداری با پیشرفت تحصیلی داشت آموزان مشاهده نشد ($P > 0.05$).

همبستگی چندگانه برابر 0.43 است و ضریب پیش‌بینی $R^2 = 0.18$ است؛ یعنی متغیرهای باقی مانده در معادله 18% تغییرات متغیرهای پیش‌بین در معادله رگرسیون را توضیح می‌دهند.

جدول ۳: بررسی میزان تأثیر متغیرهای پیش‌بین در معادله رگرسیون

متغیرهای باقیمانده در معادله					
سطح معناداری	T	Beta	SEB	B	
روابط عاطفی درون مدرسه	۲/۹۹	۰/۱۹۵	۰/۱۱۵	۰/۳۴۵	۰/۰۰۳
نظام ارزش مدرسه	۲/۸۵	۰/۱۸۳	۰/۲۱۴	۰/۶۱	۰/۰۰۴۷
ساختار کلاس درس	-۲/۸۲	-۰/۱۵۴	۰/۱۵۷	-۰/۴۴	۰/۰۰۵۱
عدد ثابت	۱/۹۷		۷/۴۶	۱۴۷/۰۵۹	۰/۰۰۰

ضرایب B در جدول ۳ نشان می‌دهند که بیشترین تأثیر مربوط به روابط عاطفی درون مدرسه است و پس از آن نظام ارزشی مدرسه، و متغیر سوم ساختار کلاس درس است که بین ساختار کلاس درس و انگیزه پیشرفت تحصیلی رابطه منفی وجود دارد؛ یعنی کلاس‌هایی که ساختار رقابتی دارند، باعث کاهش انگیزش پیشرفت تحصیلی داشت آموزان می‌شوند.

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش نشان داد، روابط عاطفی درون مدرسه بیشترین تأثیر را بر میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی داشت آموزان داشته است. رابطه مطلوب و دوستانه، تعامل بین معلم و داشت آموز تأثیر بسیاری بر میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی دارد. این نتیجه با نتایج تحقیق اسپالدنیگ (۱۹۹۶) و

رضایی (۱۳۷۲) همسوست. همچنین مک کیچی^۱ (۱۹۶۱) طی پژوهشی نشان داد که وجود معلمان گرم و صمیمی انگیزه تحصیلی و پیوندجویی دانش آموزان را افزایش می‌دهد. نتیجه فوق با نتیجه تحقیق مهابادی (۱۳۷۷) و شاهسونی (۱۳۷۹) همسو است. آنها نتیجه گرفته‌اند در کلاس‌هایی که معلم مانند دیکتاتور عمل می‌کند، جو کلاس برای رشد و تربیت دانش آموزان مناسب نیست. نگرشهایی که مدارس به صورت پنهان و نه به صورت رسمی به دانش آموزان منتقل می‌کنند، بر میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی آنها مؤثر است. این نکته که اگر اولیای مدرسه به صورت غیرمستقیم بر ارزش تحصیلات تأکید کنند، بر میزان انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مؤثر است، به عنوان دومین عامل مؤثر مشخص شده است. نتیجه این پژوهش با نتیجه تحقیق پاپ (۱۹۹۵) که به نظام ارزشها در مدرسه و تأثیر آن بر انگیزش اشاره کرده است، همسوست.

ساختر کلاس درس سومین عامل تأثیرگذار بر میزان پیشرفت تحصیلی بوده است. ساختار کلاس درس می‌تواند در احساس دانش آموزان نسبت به ارزش و شایستگی آنها تأثیر بگذارد. نتیجه این پژوهش با نتایج تحقیقات کاوینگتون (۱۹۸۴)، ایمز و ایمز (۱۹۸۴) همسو بوده است که بیان داشته‌اند در کلاس‌های با ساختار رقابتی بتدریج از میزان انگیزش پیشرفت کاسته می‌شود. دیران بایستی هر چه بیشتر در جهت تغییر کلاس‌های خود از ساختار رقابتی به ساختار غیر رقابتی بکوشند و سعی در تقویت توانایی دانش آموزان داشته باشند، زیرا شکست موقعیت رقابتی عواطف منفی قدرتمندی را فرا می‌خواند که به سوی فرد ناموفق جهت گیری شده است، و از آنجایی که رقابت الزاماً موقعیتی است که در آن تعداد بسیاری بازنده و تعداد اندکی برنده هستند، تهدیدی برای عزت نفس آنها خواهد بود. بنابراین، معلمان باید راههایی را به کار بیند که دانش آموزان خود به داوری در مورد خویش پردازند، زیرا تحقیقات نشان داده که پیشرفت بالا با بسیاری از رفتارهای مطلوب آموزشگاهی همبسته است. (گیج و برلاین، ۱۳۷۴).

انگیزه موقفيت را می‌توان آموزش داد. دانش آموزان می‌توانند یاد بگیرند که بهتر انجام دادن یک تکلیف معین را بخواهند. با کمک به دانش آموزان در یاد گیری قوتها و ضعفهایشان، انتخاب هدفهای واقع گرایانه، طرح ریزی برای رسیدن به اهدافشان و ارزشیابی کارشان، می‌توان آنها را یاری کرد تا بر رفتار خود اعمال کنترل نمایند. احساس در کنترل بودن، بخشی مهمی از انگیزش

۱. Mackeachie

برای پیشرفت است. معلم می‌تواند از طریق تدریس و مدل دادن برای شیوه‌های خود بازبینی، خودآموزی و خود- تقویتی به تغییر الگوهای استنادی دانش آموزان کمک کند. شایان ذکر است که به دلیل اینکه زیر مقیاسهای سیستم تنبیه و تشویق و آراستگی دبیر دارای شش سؤال است، بایستی در تعیین نتایج احتیاط کرد.

منابع

- اسپالدینگ، چریل، ال. (۱۳۷۷). *انگیزش در کلاس*، ترجمه: محمد رضا نائیان و اسماعیل بیبانگرد. چاپ اول، تهران: انتشارات مدرسه.
- ژاله رضائی، علی. (۱۳۷۲). بررسی شیوه‌های مختلف تعامل بین دانش آموز و معلم و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی فراغیان سال سوم راهنمایی استان آذربایجان غربی، پژوهش شورای تحقیقات اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی.
- شاهسونی، سودابه. (۱۳۷۹). بررسی علل کاهش انگیزه به تحصیل در دانش آموزان دوره متوسطه نظری شهر اصفهان. پژوهش شورای تحقیقات اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان.
- کوئن، بروس. (۱۳۷۳). *مبانی جامعه‌شناسی*، ترجمه غلامعباس توسلی و رضا فاضل، چاپ اول، تهران: انتشارات سمت.
- گیج نیتل، بولینر، دیویدسی. (۱۳۷۳). *روانشناسی تربیتی*، ترجمه: غلامرضا خوی نژاد؛ جواد طهوریان، حسین لطف آبادی، محمد تقی منشی طوسی، و محمدحسین نظری نژاد، مشهد: موسسه انتشارات حکیم فردوسی و انتشارات پاز.
- مهابادی، سیامک. (۱۳۷۷). بررسی رابطه رفتارهای اخلاقی، اجتماعی دانش آموزان دوره متوسطه شهر اصفهان با عوامل آموزشگاه، پژوهش شورای تحقیقات اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان.
- Ames, C., & Ames, R.(1984). Goal structures and motivation. *The Elementary School Journal*, 85, 39-57.

- Atkinson, J. W. (1980). Motivational effects in so-called tests of ability and educational achievement. In L. J. Fyans, Jr (Ed). *Achievement motivation*. New York: Plenum Press.
- Battle, E. S. (1960). Motivational determinants of academic competence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 4, 634- 642.
- Covington, M. V. (1984). The self-worth theory of achievement motivation: Findings and implications. *The Elementary School Journal*, 85, 5-20.
- Gronlund, N. E. (1986). *Constructing achievement tests (3ed.)*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- McClelland, D. C., Atkinson. J. W., Clark, R. A., & Lowell, E. L. (1953). *The achievement motive*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- McKeachie, W. J. (1961). Motivation, teaching methods, and college learning. In M.R. Jones (Ed). *Nebaska symposium on motivation*, 1961. (pp. 911- 942). Lincoln University of Nebraska Press. 355-356.
- Smith, M. P. (1969). *How educators decide who is learning disabled*. Springfield, Charles C. Thomas.
- Spaulding, R. L. (1996). *Achievement, creativity, and self-concept: Correlates of teacher-pupil transactions in elementary schools*. Hempstead, NY: Hofstra University.
- Spence, J. T., & Helmreich, R. L. (1983). *Masculinity and femininity*. Austin: University of Texas.
- Supper, P. (1973). *Relative achievement: School performance in relation to intelligence, sex, and home environment*. Stockholm. Almqvist & Wiksell.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی